NORAKSTS
Lieta Nr.A42580207
Nr.A5292-09/33

**SPRIEDUMS**
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2009.gada 14.aprīlī
Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis A.Vīksne,
Piedaloties pieteicējam *A.B.* un atbildētāja Iekšlietu ministrijas pārstāvei Daigai Suipei,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz *A.B.* (turpmāk arī - Pieteicējs) pieteikuma par Iekšlietu ministrijas (turpmāk arī - Atbildētājs) 2007.gada 9.maija lēmuma Nr.68 atcelšanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] 2007.gada 7.februārī Valsts policija pieņēma lēmumu Nr.29 „Par disciplinārsoda piemērošanu kapteinim *A.B.*" (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums), ar kuru nolēma Pieteicējam uzlikt disciplinārsodu – izteikt rājienu.

[1.1] Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam Pieteicējs to apstrīdēja Iekšlietu ministrijā.

2007.gada 9.maijā Atbildētājs pieņēma lēmumu Nr.68 „Par apstrīdēto administratīvo aktu (Valsts policijas 2007.gada 7.februāra lēmumu Nr.29)" (turpmāk arī - Lēmums), ar kuru nolēma Sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu.

[1.2] Nepiekrītot Lēmumam Pieteicējs 2007.gada 15.jūnijā vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā.

[2] 2007.gada 20.augustā Administratīvajā rajona tiesā ierosināta administratīvā lieta pēc Pieteicēja pieteikuma par Iekšlietu ministrijas 2007.gada 9.maija lēmuma Nr.68 atcelšanu. Pieteicējs Lēmumam nepiekrīt turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

[2.1] Pieteicējs norāda, ka 2006.gada 28.decembrī Aizkraukles rajona policijas pārvaldes telpās, lasot pavēli, ar pirkstu galiem uzpliķējis padotajam darbiniekam pa kaklu, ar minēto darbību nekādā veidā Pieteicējs nav vēlējies darbinieku ne aizskart, ne pazemot. Pēc uzpliķēšanas izcēlies konflikts, kuru noregulēt Pieteicējam neizdevās.

[2.2] Pieteicējs norāda, ka pēc disciplinārlietas ierosināšanas, Pieteicējs tika iepazīstināts ar iesniegumu, lēmumu par disciplinārlietas ierosināšanu un pienākumu sniegt paskaidrojumus, taču Pieteicēja lūgums par iepazīšanos ar citu policijas darbinieku sniegtajiem paskaidrojumiem, tika kategoriski noraidīts.

[2.2.1] Līdz ar to Pieteicējs uzskata, ka disciplinārlietas izmeklētāja liedza Pieteicējam tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, vienlaicīgi arī tiesības uz savu aizstāvību, pienācīgi paust savu viedokli, atspēkot citādus apgalvojumus un iesniegt pierādījumus.

[2.2.2] Pieteicējs nepiekrīt Atbildētāja apgalvojumam, ka Pieteicējs nebija izteicis lūgumu iepazīties ar lietas materiāliem. Pieteicējs uzskata, ka to, ka šāds lūgums nav bijis ir jāpierāda iestādei.

[2.3] 2007.gada 15.februārī Pieteicējs ieradās Valsts policijas Iekšējās drošības birojā, lai iepazītos ar lietas materiāliem. Pieteicējs norāda, ka vēlējies nokopēt lietas materiālus, taču arī tad saņēmis atteikumu.

[2.3.1] Pieteicējs norāda, ka Atbildētājs Lēmumā ir secinājis, ka likumdevējs ir konkrēti paredzējis, ka Pieteicējam iestādē ir tikai tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, bez tiesībām no tiem izdarīt kopijas, tas pamatots ar to, ka saskaņā ar vispārējiem publisko tiesību principiem publiskajās tiesībās ir atļauts tas, kas noteikts likumā.

[2.3.2] Pieteicējs minētajam apgalvojumam nepiekrīt un uzskata, ka visas neaizliegtās darbības ir atļautas.

[2.4] Pamatojoties uz visu iepriekš minēto, Pieteicējs lūdz atcelt neobjektīvi izskatīto un, pārkāpjot Administratīvā procesa dalībnieka tiesības, pieņemto Iekšlietu ministrijas 2007.gada 9.maija lēmumu Nr.68.

[3] 2007.gada 24.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Atbildētāja paskaidrojums, kurā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[3.1] Atbildētājs norāda, ka Pieteicēja pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz motīviem, kas norādīti Lēmumā un argumentiem, kas norādīti Sākotnējā lēmumā.

[3.2] Vienlaicīgi Atbildētājs norāda, ka saskaņā ar Iekšlietu ministrijas sistēmu iestāžu un Ieslodzījumu vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma 14.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka piezīmi, rājienu, mēneša amatalgas samazināšanu līdz 20 procentiem no mēneša amatalgas uz laiku no viena mēneša līdz sešiem mēnešiem, brīdinājumu par neatbilstību ieņemamajam amatam uz laiku no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam, pazemināšanu amatā uz laiku no viena gada līdz diviem gadiem un atvaļināšanu no dienesta ir tiesīgs piemērot attiecīgais ministrs, iestādes vadītājs vai viņa pilnvarotā persona.

[3.3] Atbildētājs norāda, ka attiecībā uz lietderības apsvērumiem augstāka iestāde nevar pārbaudīt, kurš no vairākiem tiesiskiem rezultātiem ir pareizākais, bet tā var pārbaudīt, vai zemāka iestāde nav pārkāpusi savas likumā noteiktās rīcības brīvības ietvarus, vai tās lietderības apsvērumi nav kļūdaini, tomēr lemt par pārraudzībā esošas iestādes lietderības apsvērumiem iestāde nevar.

[3.4] Atbildētājs norāda, ka nevar izvērtēt lietderības apsvērumus Valsts policijas vietā, bet var tikai konstatēt, vai nav pieļautas kļūdas rīcības brīvības izmantošanā.

[3.5] Pamatojoties uz iepriekš minēto, Atbildētājs lūdz tiesu atzīt, ka Lēmums ir pamatots un tiesisks.

[4] Tiesas sēdē Pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem, papildus norādot, ka nožēlo notikušo un ka būtībā Pieteicējs ir neapmierināts, ka iestāde veicot dienesta pārbaudi un pieņemot lēmumu par disciplinārsoda uzlikšanu nav devusi iespēju Pieteicējam pilnvērtīgi sevi aizstāvēt, jo Pieteicējam ir bijusi tikai dota iespēja paskaidrot par notikušā faktiskajiem apstākļiem, bet nav bijusi iespēja izteikt savu viedokli par citiem lietā esošajiem dokumentiem, kā arī izskaidrot savu viedokli par notikušo.

Atbildētāja pārstāvis prasību neatzina, pamatojoties uz administratīvajā aktā un paskaidrojumus sniegtajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka Pieteicējs netika uzaicināts uz lēmuma pieņemšanu iestādē, kā ari netika uzaicināts uz lietas izskatīšanu, izskatot apstrīdēšanas iesniegumu, Iekšlietu ministrijā, jo tika uzskatīts, ka lietā ir pietiekami daudz sniegtās informācijas no Pieteicēja puses *(lietas 93.-95.lapas).*

**Motīvu daļa**

[5] Tiesa, noklausoties Atbildētāja mutvārdu paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un Lēmums atzīstams par prettiesisku.

[6] Lietā ir konstatēti šādi faktiskie apstākļi:

[6.1] 2007.gada 23.janvārī tika pieņemts lēmums *(lietas 52.lapa)* par disciplinārlietas ierosināšanu Pieteicējam, un disciplinārlietas izmeklēšanu veikt *E.P.*

[6.2] 2007.gada 7.februārī Valsts policija pieņēma lēmumu Nr.29 „Par disciplinārsoda piemērošanu kapteinim *A.B.*" *(lietas 45.-51.lapas)*, ar kuru nolēma Pieteicējam uzlikt disciplinārsodu – izteikt rājienu.

[6.3] Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam Pieteicējs to apstrīdēja Iekšlietu ministrijā. 2007.gada 9.maijā Atbildētājs pieņēma lēmumu Nr.68 „Par apstrīdēto administratīvo aktu (Valsts policijas 2007.gada 7.februāra lēmumu Nr.29)", ar kuru nolēma Sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu.

[6.4] Nepiekrītot Lēmumam Pieteicējs 2007.gada 15.jūnijā vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā.

[6.5] 2007.gada 20.augustā Administratīvajā rajona tiesā ierosināta administratīvā lieta pēc Pieteicēja pieteikuma *(lietas 3.-5.lapas)* par Iekšlietu ministrijas 2007.gada 9.maija lēmuma Nr.68 atcelšanu.

[7] Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma 26.panta pirmā daļā noteikto, ka: lēmuma par disciplinārsoda piemērošanu apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā izpildi. Attiecīgi tiesa secina, ka ņemot vērā, ka netika apturēta Lēmuma izpilde, tad izskatot administratīvo lietu, kas ierosināta par Lēmuma atcelšanu, šādai Lēmuma atcelšanai zudusi jēga *(Lēmums jau ir izpildīts un ir spēku zaudējis)*, attiecīgi tiesas vērtējumā minētajā gadījumā ir nepieciešams vērtēt tikai Lēmuma tiesiskumu un sprieduma rezolutīvajā daļā lemt tikai par Lēmuma tiesiskumu vai prettiesiskumu.

[8] No lietas materiāliem un procesa dalībnieku paskaidrojumiem tiesas sēdē *(lietas 93.lapa)* tiesa secina, ka lietā nav strīda par notikuma faktiskajiem apstākļiem, bet lietā ir strīds vai, izskatot lietu iestādē *(veicot izmeklēšanu)* un pieņemot Lēmumu, netika izdarīti procesuāli pārkāpumi, kas būtu par pamatu Lēmuma atcelšanai. Pamatojoties uz iepriekšminēto tiesai jāvērtē iestādē veiktā procedūra un jāpārbauda vai minētās procedūras laikā iestādē, netika izdarīti procesuāli pārkāpumi, kas būtu par pamatu atzīt Lēmumu par prettiesisku.

[9] Pieteicējs pieteikumā norāda, ka tika pārkāpts personas uzklausīšanas princips.

Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmajā daļā noteikts, ka lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

Tiesa konstatē, ka Pieteicējs 2007.gada 23.janvārī sniedza paskaidrojumu *(lietas 56.-59.lapa)* Valsts policijas Iekšējās drošības biroja Personālsastāva inspekcijas nodaļas vecākai inspektorei *E.P.* Tiesa secina, ka minētajā paskaidrojumā Pieteicējs ir paskaidrojis *(sniedzis informāciju)* savu skatījumu par faktiskajiem apstākļiem 2006.gada 28.decembra notikumā. Tiesa konstatē, ka paskaidrojumā Pieteicējs nav izteicis savus argumentus un secinājumus par notikušo, kā arī nav izteikti iebildumi, vai papildus paskaidrojumi par citu notikumā iesaistīto personu izteiktajiem viedokļiem *(paskaidrojumiem).* Iepriekšminētais kopsakarā ar Pieteicēja paskaidrojumu tiesas sēdē *(lietas 93.lapa)* ļauj tiesai secināt, ka ar minēto Pieteicēja paskaidrojumu ir noskaidrots tikai par faktiskajiem notikuma apstākļiem 2006.gada 28.decembrī, nevis uzklausīts Pieteicēja viedoklis vai argumenti par disciplinārlietu.

Tiesa konstatē, ka lietā nav citu dokumentu, kas apliecinātu, ka Pieteicējs būtu sniedzis kādu citu paskaidrojumu, vai arī kā būtu uzaicināts uz lietas izskatīšanu pie amatpersonas, ka pieņēma Sākotnējo lēmumu. Tāpat lietā nav apliecinājuma, ka Pieteicējs būtu uzaicināts uz lietas izskatīšanu Iekšlietu ministrijā. Pamatojoties uz iepriekšminēto tiesa secina, ka vienīgā reize, kad tika uzklausīts Pieteicējs bija 2007.gada 23.janvāris, kad Pieteicējs sniedza paskaidrojumu amatpersonai, kurai tika uzdots veikt disciplinārlietas izmeklēšanu. Minēto tiesas secinājumu apstiprina arī Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē *(lietas 94.-95.lapas)*, kura papildus norāda, ka nebija nepieciešams vēlreiz noskaidrot Pieteicēja viedokli vai uzklausīt viņa argumentus, jo amatpersonas rīcībā bija jau visa nepieciešamā informācija.

Tiesas vērtējumā minētais apstāklis, ka no Pieteicēja bija paņemts tikai paskaidrojums par notikuma faktiskajiem apstākļiem, bet netika dota iespēja izskaidrot un argumentēt savu rīcību un tās motīvus ir uzskatāms par procesuālu pārkāpumu, kas tika pieļauts disciplinārlietas izskatīšanas gaitā. Tiesa uzskata, ka minētais procesuālais pārkāpums vērtējams, kā būtisks, jo personai tika liegta iespēja aizstāvēt sevi (*izteikt savu viedokli un argumentus)* kā arī aizstāvēt sevi lietas izskatīšanas gaitā, kuras rezultātā tika pieņemts lēmums par personas sodīšanu.

[10] Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 6.punktā noteikts, ka rakstveidā izdots administratīvais akts satur administratīvā akta pamatojumu, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus.

Savukārt, Administratīvā procesa likuma 65.panta ceturtajā daļā noteikts, ka, ja piemērojamā tiesību norma ļauj iestādei izlemt, vai administratīvo aktu izdot vai neizdot, bet izdošanas gadījumā nenosaka konkrētu tā saturu (brīvais administratīvais akts), iestāde vispirms apsver izdošanas lietderību. Ja iestāde secina, ka administratīvais akts ir izdodams, tā izdod šo aktu, ievērojot piemērojamā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, pamatodamās uz lietderības apsvērumiem, nosaka administratīvā akta saturu. Ja iestāde secina, ka administratīvā akta izdošana nav lietderīga, tā lietu izbeidz. Savukārt, speciālā tiesību norma Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta

pakāpēm disciplināratbildības likuma 15.pants nosaka, ka piemērojot disciplinārsodu, ņem vērā izdarītā disciplinārpārkāpuma raksturu un tā radīto kaitējumu, amatpersonas vainas formu, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus un amatpersonas līdzšinējo dienesta gaitu.

Tiesa konstatē, ka Pieteicējam ir piemērots disciplinārsods: izteikts rājiens.

Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma 13.panta pirmā daļā noteikts, ka amatpersonai var piemērot šādus disciplinārsodus:

1) piezīmi;

2) rājienu;

3) mēneša amatalgas samazināšanu līdz 20 procentiem no mēneša amatalgas uz laiku no viena mēneša līdz sešiem mēnešiem;

4) brīdinājumu par neatbilstību ieņemamam amatam uz laiku no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam;

5) pazemināšanu dienesta pakāpē par vienu pakāpi uz laiku no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam;

6) pazemināšanu amatā uz laiku no viena gada līdz diviem gadiem;

7) atvaļināšanu no dienesta.

No iepriekšminētās tiesību normas izriet, ka Pieteicējam tika piemērots otrs pēc „smaguma" disciplinārsods. Attiecīgi tiesai jāvērtē, ņemot vērā arī kopsakarā ar iepriekš citētajās tiesību nomās noteikto, vai iestādes, vērtējot Pieteicēja rīcību un pieņemot lēmumu par personas sodīšanu, ir ņēmušas vērā tiesību normās noteikto kritēriju kopumu, kas jāvērtē, pieņemot lēmumu par personas saukšanu pie disciplināratbildības.

No Atbildētāja pārstāves paskaidrojuma tiesas sēdē *(lietas 95.lapa)* izriet, ka Atbildētājs izvērtējot apstrīdēto administratīvo aktu vērtē, vai iestāde *(Valsts policija)* ir veikusi lietderības apsvērumus, bet nevērtē šos apsvērumus pēc būtības. Tāpat tiesas sēdē Atbildētāja pārstāve paskaidroja, ka tieši Sākotnējā lēmumā nav izdarīti lietderības apsvērumi *(lietas 95.lapa),* bet norāda, ka Pieteicējs nav pilnā apmērā apzinājies sava nodarījuma smagumu. Tiesas vērtējumā minētais par to ka Pieteicējs nav apzinājies savas rīcības būtību ir nepamatots, jo arī tiesas sēdē Pieteicējs norādīja, ka jau notikuma dienā atvainojies *V.I.* par savu rīcību *(lietas 46.lapa)* un pauda nožēlu par savu rīcību. Tiesa uzskata, ka *V.I.* viedoklis par to, ka Pieteicēja vārdos nebija nožēlas ir subjektīvi vērtējams, it sevišķi, ņemot vērā, ka minētā persona bija viena no konfliktsituācijā iesaistītajām pusēm.

Tiesas vērtējumā, iestādes, pieņemot Sākotnējo lēmumu, kā arī pieņemot Lēmumu, neizvērtēja pārkāpuma izdarīšanas apstākļus un neņēma vērā amatpersonas līdzšinējo dienesta gaitu *(dienesta laikā 35 apbalvojumi)*. Minētais secinājums izriet no apstākļa, ka Sākotnējā lēmumā ir tikai norādīts, ka Pieteicējs dienesta laikā ir apbalvots 35 reizes un spēkā esošu disciplinārsodu neesot, tomēr ne Sākotnējā lēmumā, ne Lēmumā nav dots vērtējums minētajam apstāklim. Tāpat tiesa secina, ka, veicot dienesta izmeklēšanu un pieņemot lēmumu par personas sodīšanu, netika vērtēti apstākļi, kādos notika disciplinārpārkāpums, piemēram netika vērtēts, kaut vai

fakts, ka pildot amata pienākumus amatpersonas spēlē „kārtis", „kāršu" spēles laikā uzklausa nolasīto rīkojumu, izsaka savu viedokli un attieksmi par šo rīkojumu utt. Tiesas ieskatā, protams, tas nevar būt par pamatu attaisnojumam, ka Pieteicējs varēja pielietot fizisko spēku, lai padotie ievērotu noteikto kārtību, bet ir par pamatu, lai tiktu izvērtēta Pieteicēja rīcība konkrētajos faktiskajos apstākļos un situācijā. Minētais vērtējums bija nepieciešams, lai izvērtētu arī soda samērīgumu.

Ņemot vērā, ka iepriekšminētie kritēriji, kas noteikti tiesību normās netika vērtēti, tiesas vērtējumā ir izdarīts procesuāls pārkāpums, kas vērtējams, kā būtisks, jo iespējams, ka tiktu piemērots mazāk „smags" disciplinārsods, ja tiktu izvērtēti visi tiesību normās noteiktie kritēriji. Ņemot vērā tiesas iepriekš secināto, ka Lēmumu nav iespējams atcelt *( jo ir izpildīts)*, tad tiesa nevar atcelt minēto Lēmumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai, bet gan var tikai dot vērtējumu par Lēmuma tiesiskumu.

Pamatojoties uz iepriekšminēto, ka Lēmuma pieņemšanas procedūras laikā ir izdarīti būtiski procesuāli pārkāpumi, kas, tiesas vērtējumā, varēja būtiski ietekmēt Lēmumu, attiecīgi tiesa secina, ka Lēmums ir atzīstams par prettiesisku pie konstatētajiem apstākļiem.

[11] Tiesa, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, neanalizē pārējos lietas materiālos ietvertos apsvērumus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

Tāpat tiesa nepieaicina lietā kā Atbildētāju Valsts policiju, jo tiesa secina, ka ņemot vērā, ka spriedums lietā būs tikai par Lēmuma atzīšanu par tiesisku, vai prettiesisku, attiecīgi nav pamata secināt, ka varētu rasties situācija, kur tiktu uzdots veikt kādas procesuālas darbības Valsts policijai.

**Rezolutīvā daļa**

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.panta ceturto daļu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda:**

**apmierināt** *A.B.* pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2007.gada 9.maija lēmuma Nr.68 atzīšanu par prettiesisku.

**Atzīt** Iekšlietu ministrijas 2007.gada 9.maija lēmumu Nr.68 par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis (paraksts) A.Vīksne

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnesis _____ A.Vīksne
Jelgavā, 2009.gada 14.aprīlī